

Bestuur Beleid Beschouwing

In deze rubriek beschouwen Sietske Waslander en Marc Vermeulen afwisselend kwesties van onderwijsbestuur en -beleid.

Marc Vermeulen

Marc Vermeulen is Professor Strategy, Innovation & Governance Non-Profit bij TIAS School for Business and Society van de Universiteit van Tilburg.

E-mail: m.vermeulen@filburguniversity.edu

Dealers op het schoolplein:

Ik neem aan dat de politie gebeld wordt als er dealers signaleerd worden. Het lijkt me erg onveilig als ze rondhangen, hoewel het ook niet altijd te vermijden zal zijn. Ik postte op LinkedIn een berichtje (zie kader) omdat ik me 's morgens in de trein kwaad maakte over het begrip 'asieldeal' die volgens de *Volkskrant* maar niet tot stand wil komen tussen kabinet en gemeenten. De overheid wil het op een akkoordje gooien met de gemeenten over de verdeling van asielzoekers in Ter Apel. Het is niet de enige deal die voorgesteld wordt. Eerder was er sprake van een onderwijsdeal (CAO-middelen voor arbeidskwaliteit) en van een onderwijsdeal in het landbouwonderwijs om meer aandacht aan duurzaamheid te besteden. Kennelijk lopen er op het beleidsplein allerlei dealers rond en dat geeft me een unheimisch gevoel. 'Samen voor ons eigen' (Koot en Bie, *Tegenpartij*, 1981) nu als beleidsparadigma. Als jij iets wilt van mij, dan eis ik daar wat voor terug? Handjeklap over asielzoekers, windmolens en waarom ook niet over leerlingen?

Sociale veiligheid raakt in mijn ogen nauw aan wat John Dewey bedoelde met democratie: een omgeving waarin je samen bouwt aan iets nuttigs en gemeenschappelijks

Beleidsdealers

Asieldeal, energiedeal, regiodeal, binnenkort ook euthanasiedeal en abortusdeal? Wie zijn de dealers die ons dit proberen te verkopen en in hoeverre verschillen ze van drugsdealers, tweede hands autodealers of handelaren in misverstand?

Beleid is geen deal, openbaar bestuur zou niet gebaseerd moeten zijn op een deeltje dat je sluit: jij wat en ik wat en dan krijgen we het voor elkaar. Kenmerk van goed openbaar bestuur is dat het gebaseerd is op het vertrouwen dat beleid bijdraagt aan publieke waarde, iets dat de individuele waarde te boven gaat. Noem het rechtvaardigheid, noem het solidariteit, noem het vrijheid, maar maak er geen deals van. Het zijn namelijk allemaal begrippen die een morele lading hebben waarmee niet te marchanderen, lees: te dealen valt. Een overheid die niet verder weet te komen dan deeltjes te maken over asielzoekers of windmolens ontbeert morele kwaliteit. Dan roep je over je af dat burgers gaan calculeren, uit gaan zoeken wat er voor hen te halen is en als dat niet genoeg is, de kop in de wind gooien. Gezag en vertrouwen maken dan plaats voor berekening en zelfzucht
[#asieldeal](#) [#tias](#)

onder de strikte voorwaarde dat ieders unieke talent en bijdrage gerespecteerd en gewaardeerd wordt. In zo'n omgeving ben je gewaardeerd en veilig. De opdracht van ons onderwijs is toch om die unieke talenten bij jongeren te ontwikkelen en in te leren zetten voor een betere gemeenschap? Kenmerkend voor mensen is toch dat ze empathisch kunnen handelen, dat eerlijkheid en solidariteit ons handelen drijven?

Als we beleid voor asielzoekers, windmolens of onderwijskwaliteit reduceren tot transacties, tot dealtjes, dan banaliseert dat ons werk. Hannah Ahrendt heeft op de grote risico's van de banaliteit van het kwaad gewezen: het kwade wordt banaal en de banaliteit biedt vervolgens onderdak aan het kwaad, zo was haar lezing van Eichman toen ze zijn proces in Jeruzalem versloeg voor de *New York Post*.

De banaliteit van het dealtje, van het welbegrepen eigenbelang dat leidend wordt in overheidsbeleid staat mijlenver af van wat we bedoelen met een veilige school waarin winstbejag niet leidend is en de middelen niet uitsluitend door het doel geheiligd worden.

Als we overheidsbeleid terugbrengen tot deals dan geven we een slecht voorbeeld aan (jonge) burgers. Er ontstaat dan een verborgen leerplan dat ver af staat van medemenselijkheid, uniciteit en waardigheid. Juist in de overdracht van waarden is het scherp uitlijnen van ons voorbeeldgedrag op het schoolplein, in het bestuur en in het stelsel misschien wel het meest werkzame middel. Op het schoolplein, in de bestuurskamer en in het beleidsforum is er daarom geen plaats voor dealers, ook niet voor beleidsdealers. Hun banaliteit is bedreigend voor de sociale veiligheid in klas, school en stelsel.

Misschien maar gewoon de politie bellen als ons een deal wordt voorgesteld. ■

Voldoende is het nieuwe goed

Nergens wordt de ratrace naar succes en geluk zo zichtbaar als in onze verhouding tot het werk. We hebben nooit voldoende en we kunnen nooit voldoen. Daardoor raken we verwijderd van onszelf. Dat moet anders. En dat kan anders. Dit boek neemt je mee in de belevingswereld van het werk. De basisemoties Blij-Bedroefd-Boos-Bang passeren de revue. Het zijn onze belangenbehartigers. Het wordt tijd dat we er zorgvuldiger mee omgaan en ze in gaan zetten. De Voldoende Filosofie biedt een alternatief voor het ratracedenken. Het opent een nieuw perspectief op de betekenis van 'goed werk' en laat zien hoe je dat in de praktijk kunt toepassen, als individu of als team. In onze emoties ligt de sleutel.

37,95

Nu verkrijgbaar bij
coachboeken.nl